

Prednášky z filozofie techniky

Rozdiel medzi filozofovaním a obyčajným zamýšľaním sa je vo vednom poňatí. Každý filozofuje, len na rozličnej úrovni. Filozofovanie sa spája s údivom a pochybnosťami.

Filozofia – veda o najvšeobecnejších zákonoch, jej predmetom môže byť čokoľvek. Nepočítame, neanalyzujeme len uvažujeme. (je to univerzálna veda)

Príbeh o Krétaňovi – objavil ho Euklides – všimol si tam rozpor, prišlo tam k porušeniu základných zásad logického myslenia.

Jazyk: bežný jazyk, vedecký jazyk

Zásada (princíp):

- totožnosti – výrok pravdivý v určitom okamihu, platí aj v inom okamihu (najjednoduchšia logika) - Aristoteles
- sporu – logicky je vylúčené aby platil určitý výrok a zároveň jeho negácia - Aristoteles
- vylúčenia tretieho – jeden z výrokov musí byť pravdivý - Aristoteles
- dostatočného dôkazu – za pravdivé môžeme uznať len to, čo sme dostatočne preskúmali

Univerzálne vedy sú filozofia a teológia (Aristoteles ich dával spolu). Filozofia si kladie za cieľ poznanie, nie je obmedzená (iba ak filozofom). Teológia – poznanie je ohraničené dogmami (nediskutuje sa o tom ale iba o následkoch). Ostatné vedy sú špeciálne – čiastkové. Filozofia vznikla v Indii, Číne a v Grécku nezávisle od seba.

Štruktúra filozofie:

Teoretická

Praktická

Dejiny filozofie

- Teoretická:
 - ontológia – veda o bytí
 - teória poznania – gnozeológia
 - noetika
 - epistemológia – v zmysle špeciálno-vedeckého poznania
 - filozofia prírody
 - filozofická antropológia
 - filozofická teológia
- Praktická
 - etika – náuka o morálke
 - poetika – náuka o tvorivej činnosti
 - estetika – filozofická veda o kráse
 - filozofia techniky

Človek: myslenie, city, postoj ku spoločnosti, technika

W. Kohler – skúmal inteligenciu šimpanza – situačný intelekt – určitý postreh, ktorý je v horizonte zmyslov

Archimedes – ľudský intelekt je pojmovo ohraničený

- primát osoby (jástvo)
- v Grécku – persóna (vyjadrovala sa maskami)
- vzťahy medzi ľuďmi sú odlišné
- vzťahmi sa treba prispôsobovať, na každú rolu určitým spôsobom

Technika (všetko predmetné, inštrumentálne čo človek svojou činnosťou ovplyvní):

- dôležitá v živote človeka
- všetko čo človek svojou činnosťou ovplyvnil, pretvoril (stroje, zariadenia, infraštruktúra...)
- pre nás ako takých je technika to čo používame (funkčná stránka)
- praeológia – v určitej činnosti treba nábrať určité praktické návyky
- technológia - postup

Náboženstvo – určitý svetonázor

Svetové náboženstvá – 3 – tie, ktoré sa obracajú na ľudí, ktoré sú uznávané celosvetovo

- budhizmus - 6. stor. pred. n.l.
- kresťanstvo – od narodenia Krista
- islam (mohamedánstvo) – 7. stor. n.l.

Technika – techneé – umenie (každého druhu)

- malé zmeny môžu mať obrovské účinky – deterministický chaos

Filozofia techniky – 19. stor. – E. Kapp (1877 – Základy filozofie techniky)

4. koncepcie:

- **epistemologická** – skúma techniku v protiklade a v súvisi s poznávaním (bumerang)
- **antropologická** - skúma techniku vo vzťahu k človeku – je viazaná na človeka
- **teologická** – súvisí s názormi že Boh stvoril človeka na svoj obraz a ten pokračuje v jeho činnosti, človek tvorí to čo v prírode neexistuje – pokračoval v diele božom
- **sociologická** – z hľadiska spoločnosti – určitá technika môže vznikať len za určitých spoločenských podmienok

Fourastie – rozdelil spoločnosť

- primárna – poľnohospodárstvo
- sekundárna – priemysel
- terciálna postindustriálna – rozvinutý tretí sektor – služby

Tofler – podobné ako u Fourastier

Technotrónna spoločnosť – vládne jej technika.

Futuroológia – veda o budúcnosti.

Kultúra – všetko to čo človek ovplyvnil, priamo súvisí s technikou

- materiálna – technika, budovy
- duchovná – jazyk, náboženstvo, právo

Civilizácia – usporiadanie spoločnosti

Morálka

- heteronómna – niekto iný
- autonómna – my sami

- je od človeka neoddeliteľná
- u človeka inštinkty chýbajú, máme len vedomie
- moralizovanie – posudzovanie morálnosti
- všetko čo prechádza cez naše myslenie

Vedecko – technická revolúcia

- revolúcia vo vede a technike, určujúci činiteľ - veda
- evolúcia – vývoj
- revolúcia – G. Hogel (18. stor. – Nemeč)
- celkový vývin charakterizoval ako kvantitatívny (evolučná zložka), kvalitatívny (revolučná zložka) – náhla zmena kvality.

Prvotná je veda, druhotná je technika a vývoj – najskôr sa niečo objaví a až neskôr sa to využije.

Pokrok – porovnanie určitého stavu s iným stavom, v súvislosti s človekom a jeho činnosťou

Konuológia

- heliocentrický názor
- teória relativity – Einstein – prvý relativistický model vesmíru
- vesmír expanduje – Hubble

Globálne problémy

- majú celosvetový dopad
- ekologické, medicínske, vojenské, kriminalita

- ekológia – pôda, voda, lesy, púšte, skleníkový efekt, ozónová diera
- populačná explózia
- choroby
- vojny
- ekonomické problémy